

EKSJÖ ENERGI AB

Ansökan om tillstånd till vattenuttag, reglering, m.m. vid Försjön

Maj 2025

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BILAGA	HANDLING	FLIK
	Ansökningshandling	
Bilaga A	Teknisk beskrivning	1
Bilaga A1	Regleringsstudie	
Bilaga A2	Förstudierapport	
Bilaga B	Miljökonsekvensbeskrivning	2
Bilaga B1	Samrådsredogörelse	
Bilaga B2	Naturvärdesinventering	
Bilaga C	Gällande tillstånd	3
Bilaga C1	Söderbygdens vattendomstols dom den 25 oktober 1958 i mål A 78/1958	
Bilaga C2	Söderbygdens vattendomstols dom den 8 januari 1921 i mål nr AD/30/1919	
Bilaga D	Fastighetsinformation	4
Bilaga D1	Fastighetskartor	
Bilaga D2	Förteckning över berörda fastigheter	
Bilaga D3	Servitutsavtal	
Bilaga D4	Fastighetsregisterutdrag sakägare	
Bilaga D5	Fastighetsutredning	

Till
Växjö tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken

Sökande Eksjö Energi AB (org. nr. 556005–3950)

Ombud Advokaten Agnes Larfeldt samt bitr. jurist Klara Thorén
Agnes advokater
Finnboda Kajväg 15
131 72 Nacka
Telefon: 070 388 38 22 resp. 070 388 38 73
E-post: agnes@agnesadvokater.se resp.
klara@agnesadvokater.se

Saken Tillstånd till vattenuttag, reglering, m.m. vid Försjön,
Eksjö kommun, Jönköpings län

Innehållsförteckning

BAKGRUND	4
YRKANDEN	5
VILLKORSFÖRSLAG	6
UTVECKLING AV TALAN	7
1. Ansökans utformning	7
2. Höjd- och referenssystem.....	7
3. Rättsliga utgångspunkter	7
3.1 Befintliga tillstånd.....	7
3.2 Prövningens omfattning och avgränsning.....	7
3.3 Tidigare ansökningar	7
4. Omgivningsbeskrivning.....	8
4.1 Inledning	8
4.2 Vattenmiljö och hydrologi	8
4.2.1 Försjön.....	8
4.2.2 Nedströms belägna vatten.....	8
4.2.3 Södra Vixen, Norra Vixen och Allmäningsån	9
4.3 Arter och naturvärden	9
4.4 Planförhållanden	9
4.5 Riksintressen och skyddade områden	10
4.6 Enskilda intressen och kulturmiljö.....	10
5. Ansökt verksamhet	10
5.1 Inledning	10
5.2 Vattenuttag	11
5.3 Infiltration.....	11
5.4 Överfallsdamm.....	12
5.4.1 Anläggning.....	12
5.4.2 Utförande	12
5.5 Intagsanordning, intagsledning och pumpstation.....	13
5.5.1 Anläggningar.....	13
5.5.2 Utförande	13
5.6 Reservvattenledning	13

6. Alternativredovisning	13
7. Samråd.....	14
8. Miljökonsekvenser	14
8.1 Inledning.....	14
8.2 Skyddsåtgärder	15
8.3 Påverkan på vattenförhållanden.....	15
8.3.1 Försjön.....	15
8.3.2 Smedshemsån	15
8.3.3 Vattenmiljöer nedströms Smedshemsån.....	16
8.3.4 Soåsen, Södra Vixen, Norra Vixen och Allmänningån	16
8.4 Naturmiljön	16
8.4.1 Försjöns utlopp och överfallsdamm	16
8.4.2 Intagsledning och pumpstation	17
8.5 Skyddade områden	17
8.5.1 Natura 2000-områden	17
8.6 Övriga områdesskydd	18
8.7 Verksamheter och enskilda intressen	18
9. Miljökvalitetsnormer för vatten	18
9.1 Inledning.....	18
9.2 Klassificering och normsättning.....	19
9.3 Påverkan på miljökvalitetsnormerna.....	19
10. Särskilt för vattenverksamhet.....	20
10.1 Fastighetsförhållanden och rådighet.....	20
10.2 Enskilda sakägare och övriga fastighetsägare.....	21
10.3 Ersättningsfrågor	21
10.4 Tid för utförande av arbeten	21
10.5 Oförutsedd skada	22
11. Tillåtlighetsbedömning	22
12. Övrigt	22
12.1 Prövningsavgift.....	22
12.2 Tillgång till ansökan	23

BAKGRUND

Eksjö Energi AB ('sökanden') är ett kommunalt bolag som ägs av Eksjö Stadshus AB. Eksjö Energi AB är VA-huvudman i Eksjö kommun. Eksjö Energi AB har ansvar för bland annat vatten- och avloppssamverkan, produktion och distribution av fjärrvärme, renhållning och avfallsåtervinning, uppbyggnad och förvaltning av elnät och underhåll av kommunalt vägnät.

Vattenförsörjning för Eksjö tätort sker sedan lång tid tillbaka genom bortledning av grundvatten vid Ränneslätt, förstärkt av infiltrerat vatten från sjön Norra Vixen. Det saknas dock reservvattenförsörjning för Eksjö tätort.

I tillståndet till vattenuttag från Norra Vixen finns villkor om minimitappning till nedströms belägna Allmäningsån som utgör Natura 2000-område. I perioder med torka och låg vattenföring har det inte varit möjligt att upprätthålla minimitappningen och samtidigt bortleda tillräckliga mängder vatten för dricksvattenförsörjningen från sjön. Detta har föranlett länsstyrelsen att under 2010-talet ålägga Eksjö Energi AB att frångå gällande tillstånd för att kunna tillgodose behovet av råvatten, vilket påverkat minimitappningen till Allmäningsån negativt.

Mot denna bakgrund har Eksjö Energi AB utrett alternativa sätt att säkerställa dricksvattenförsörjningen i Eksjö, och bedömt att ett vattenuttag ur Försjön utgör ett lämpligt komplement till nuvarande vattentäkt. Försjön är en näringsfattig källsjö, belägen knappt en mil öster om Eksjö tätort inom Eksjö kommun. Vattnet i Försjön har god kvalitet och bedöms vara lämpligt för infiltration och beredning vid Eksjö vattenverk. Syftet med ansökt vattenuttag ur Försjön är att med ett kompletterande vattenuttag kunna avlasta nuvarande vattentäkt för att minska påverkan på vattenförhållanden i Vixensjöarna samt Allmäningsån. Därutöver avses Försjön kunna användas som reservvattentäkt vid eventuella driftstörningar.

Nu aktuell ansökan avser tillstånd till bortledning av vatten från Försjön, reglering av sjön för detta ändamål vid en ny dammanläggning i sjöns utlopp samt anläggande av intagsledning och pumpstation. I ansökan ingår även anläggande av en sjöförlagd vattenledning från pumpstationen vid Försjön till Hults vattenverk.

YRKANDEN

1. Eksjö Energi AB (sökanden) yrkar att mark och- miljödomstolen lämnar tillstånd enligt miljöbalken att för allmän vattenförsörjning
 - a. från Försjön bortleda högst 25 l/s som dygnsmedelvärde och totalt högst 470 000 m³ vatten per år,
 - b. överleda och infiltrera vattnet från Försjön till grundvattenmagasinet vid Eksjö vattenverk,
 - c. anlägga en överfallsdamm vid utloppet av Försjön och med denna reglera vattennivåerna i Försjön,
 - d. anlägga pumpstation, intagsanordning och intagsledning för vattenuttaget samt reservvattenledning till Hults vattenverk, samt
 - e. under anläggande av pumpstationen tillfälligt bortleda eventuellt tillrinnande grundvatten.

Allt i huvudsaklig enlighet med vad som beskrivs i den tekniska beskrivningen, Bilaga A.

2. Sökanden yrkar även tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för ansökta åtgärder inom Natura 2000-området Försjön.
3. Slutligen yrkar sökanden att mark- och miljödomstolen
 - a. godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB),
 - b. fastställer arbetstiden till 7 år från den dag tillståndsdomen vinner laga kraft,
 - c. bestämmer tiden för anmälan av oförutsedd skada på grund av ansökt verksamhet till 5 år räknat från utgången av arbetstiden.

VILLKORSFÖRSLAG

Sökanden föreslår att tillståndet förenas med följande villkor:

1. Verksamheten ska utföras och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden uppgett eller åtagit sig i ansökningshandlingarna och målet i övrigt.
2. Uttag över 16 l/s (dygnsmedelvärde) får inte ske under en sammanhängande period som överstiger 90 dagar per rullande 12-månadersperiod. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från villkoret om särskilda skäl föreligger.
3. Den totala mängden vatten som infiltreras med befintliga anläggningar vid Eksjö vattenverk får inte överstiga 40 l/s.
4. Grumlande arbeten i vatten får inte utföras under den mest känsliga perioden för biologisk aktivitet och fiskelek (1 april - 30 juni).
5. Sökanden ska innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från byggplatser (NFS 2004:15).
6. Vid arbeten i eller i omedelbar närhet till vattenområdet ska fordon och arbetsmaskiner vara utrustade med slangbrottsventiler och det ska finnas tillgång till saneringsutrustning inom arbetsområdet. Förvaring av petroleumprodukter ska ske på hårdgjord yta eller i dubbelmantlad cistern, och tankning ska ske utan risk för läckage till vatten. Eventuellt spill och läckage ska omgående samlas upp och tas om hand.
7. Utrustning och arbetsmaskiner ska desinficeras i syfte att förhindra spridning av invasiva arter, exempelvis genom att bli helt torra, före de används vid arbeten i vatten.
8. Sökanden ska senast två månader innan de tillståndsgivna åtgärderna påbörjas ge in förslag till kontrollprogram till tillsynsmyndigheten.

UTVECKLING AV TALAN

1. Ansökans utformning

Ansökan består av denna ansökningshandling, teknisk beskrivning (Bilaga A), miljökonsekvensbeskrivning (Bilaga B), gällande tillstånd (Bilaga C), samt fastighetsförteckning m.m. (Bilaga D), med underbilagor.

2. Höjd- och referenssystem

Som höjdsystem används i denna ansökan med bilagor Sveriges nationella höjdsystem RH2000 och för angivelser i plan används SWEREF99 15 00, om inget annat anges.

3. Rättsliga utgångspunkter

3.1 Befintliga tillstånd

Söderbygdens vattendomstol meddelade Eksjö stad den 25 oktober 1958 (A 78/1958) i mål AD 86/1955 rätt att utnyttja grundvattentillgången vid Ränneslätt (beräknad till i medeltal 13 l/s) för att använda till kommunal dricksvattenförsörjning. Domen medger även rätt att bortleda 40 l/s i medeltal från sjön Norra Vixen för konstgjord infiltration till grundvattenmagasinet i Ränneslätt och på så sätt även tillgodogöra sig detta vatten för kommunal dricksvattenförsörjning. Tillståndet villkoras av att en minimitappning om 25 l/s ska släppas förbi regleringsdammen, till Allmänningsån.

Söderbygdens vattendomstol lagligförklarade den 8 januari 1921 (AD/30/1919) en befintlig damm vid Försjön. Dammen revs ut under 1930-talet.

Domarna biläggs ansökan, se Bilaga C.

3.2 Prövningens omfattning och avgränsning

Ansökt verksamhet innefattar bortledning av ytvatten från Försjön samt överledning för infiltration vid Eksjö vattenverk i Ränneslätt, anläggande av anordningar för att möjliggöra uttaget såsom överfallsdamm vid Försjöns utlopp, anläggande av intagsanordningar och pumpstation. Ansökan omfattar även anläggande av reservvattenledning i Försjön från pumpstationen till Hults vattenverk.

Ansökan omfattar inte icke-tillståndspliktiga följdverksamheter, såsom anläggande av markförlagda vattenledningar mellan pumpstationen och Eksjö vattenverk och anläggande av arbetsområde för arbete med ledningar.

3.3 Tidigare ansökningar

Eksjö Energi har år 2020 och 2021 ansökt om tillstånd till bortledning av ytvatten från Försjön för kommunal vattenförsörjning.

Den första ansökan avsåg tillstånd att bortleda 800 000 m³ vatten per år från Försjön, inklusive anläggande av en överfallsdamm. Ansökan avvisades eftersom avgränsningssamråd med erforderlig omfattning inte genomförts (se mark- och miljödomstolens vid Växjö tingsrätt mål M 3305–20).

Den andra ansökan avsåg också tillstånd att bortleda 800 000 m³ vatten per år från Försjön, utan anläggande av överfallsdamm. Samrådsunderlaget beskrev en ombyggnad av Försjöns utlopp, som dock inte omfattades av ansökan. På grund av brister i påverkansbedömningen och då samråd inte skett med enskilda som riskerade påverkas, avvisades ansökan (se mark- och miljödomstolens vid Växjö tingsrätt mål M 6042–21).

4. Omgivningsbeskrivning

4.1 Inledning

Nedan redogörs kortfattat för omgivningsförhållanden vid Försjön. För en mer utförlig beskrivning hänvisas till miljökonsekvensbeskrivningen i Bilaga B, avsnitt 6.

4.2 Vattenmiljö och hydrologi

4.2.1 Försjön

Försjön och dess tillrinningsområde ligger högst upp i denna gren av Emåns huvudavrinningsområde. Försjön är en näringsfattig klarvattensjö med en yta om ca 2,5 km² och ett största djup om ca 27 meter. Försjön är en källsjö och tillrinningen består av yt- och grundvatten samt nederbörd. Försjöns avrinningsområde är ca 17,7 km² och domineras av skogsmark, med inslag av myrar och odlingsmark.

Stränderna vid Försjön är relativt branta och mångformiga. Sjöns utlopp är tydligt definierat och har en kanalliknande form, vilket bedöms vara en rest från den tidigare kvarnverksamheten. Enligt mätningar från 2018 samt 2020-talet varierar Försjöns sjönivå mellan ca +216,2 m till +216,6 m, med en årsamplitud om ca 0,5 meter och med tydliga årsvariationer.

4.2.2 Nedströms belägna vatten

Försjöns utlopp ligger i södra delen av sjön, där vatten avbördas till Smedshemsån som rinner vidare till Skedesjön, Mycklaflon, Stora Bellen och vidare till Pauliströmån och Emån. Smedshemsån är ett vattendrag med relativt låg vattenföring. Skedesjön och Mycklaflon är hydrauliskt förbundna, med en sammanlagd area om ca 15 km² och som tillsammans utgör ett betydande vattenmagasin i vattensystemet. Efter ytterligare sjöar och vattendrag rinner vattnet från Försjön samman med Emån vid Järnforsen.

Styrande tröskelnivå vid Försjöns utlopp är +216,2. Vid låga sjönivåer under torrår avbördas inget vatten till Smedshemsån, vilket till exempel inträffade under 2018. Eksjö Energi har utfört mätningar av flöden från Försjön under 2024 men det saknas historiska uppgifter om flöden från Försjön. Karaktäristiska vattenföringar har beräknats och redovisas i regleringsstudien, se Bilaga A1, och sammanfattas i tabellen nedan.

Strax nedanför Försjöns utlopp faller lutningen ca 0,4 meter på 60 meter.

Vattenföring	Flöde
Högsta högvattenföring (HHQ)	1350 l/s
Högvattenföring med återkomsttid 5 år (HQ5)	330 l/s
Medelvattenföring (MQ)	130–140 l/s
Medellågvattenföring	20–50 l/s
Lägsta lågvattenföring	0

4.2.3 Södra Vixen, Norra Vixen och Allmänningån

Vattenuttag för Eksjö tätorts dricksvattenförsörjning sker från sjön Norra Vixen, belägen ca 6 km sydväst om Eksjö tätort. Både den uppströms belägna sjön Södra Vixen och det nedströms anslutande vattendraget Allmänningån är utpekade Natura 2000-områden. Vattenuttaget för dricksvattenförsörjningen har pågått sedan 1950-talet och naturvärdena uppströms och nedströms har bedömts kunna bibehållas under denna tid.

Vid torrår under 2000-talet har Länsstyrelsen i Jönköpings län förelagt Eksjö Energi att göra avsteg från villkor om minimitappning från Norra Vixen till Allmänningån för att tillgodose behovet av dricksvatten.

4.3 Arter och naturvärden

Naturmiljön i områden där åtgärder vidtas bedöms kunna påverkas av ansökt verksamhet. Sökanden har därför under hösten 2024 låtit utföra naturvärdesinventeringar där åtgärder ska utföras, vid Försjöns utlopp samt vid Tällås där intagsledning och pumpstation ska anläggas. Vid Försjöns utlopp har sökanden även låtit utföra en fördjupad utredning med inventering av skyddsvärda träd. Därutöver har artdataportalen använts i arbete med miljökonsekvensbeskrivningen. Nätprovfisken har genomförts i Försjön år 2006 och 2019.

Av naturvärdesinventeringen framgår att det finns höga naturvärden vid sjöns utlopp. Biotopen har främst ett värde för kryptogamer, vattenlevande organismer, fåglar och fladdermöss. I anslutande till utloppet finns områden med visst respektive påtagligt naturvärde. Vidare är vissa äldre träd skyddsvärda.

Vid området där råvattenpumpstation och intagsledning ska anläggas bedöms det finnas påtagligt naturvärde, bestående av beteshagar.

Inga fridlysta arter observerades vid naturvärdesinventeringen.

4.4 Planförhållanden

I Eksjö kommuns översiktsplan anges att området kring Försjön är viktigt för både naturvård och besöksnäring. Movänta vid sjöns södra del och Klinten vid sjöns norra del är utpekade LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen).

Det områden där åtgärder och verksamheter utförs omfattas inte av detaljplaner.

4.5 Riksintressen och skyddade områden

I anslutning till Försjön finns två områden som utpekats som riksintressen för naturvård; Föråsen (nr 060115) och Skurugata (nr 06027). Norr om Försjön finns Skurugata-Klinten (nr FF 10), som är utpekad som riksintresse för friluftsliv.

Försjön är ett Natura 2000-område (SE0310334) som utpekats för dess värdefulla naturtyp ävjestrandsjö. I bevarandeplanen för Försjön anges vattenuttag som ett hot mot bevarandesyftet mot bakgrund av att vattenuttag skulle kunna rubba den naturliga hydrologiska regimen där bland annat tidvis blottade stränder är en av förutsättningarna för pionjärvegetation av så kallade rosettväxter/kortskottsväxter. I bevarandeplanen anges även att sjön ska hysa naturlig artsammansättning och att det ska finnas fria vandringsvägar i anslutande vattensystem.

Mycklaflon, som är belägen nedströms Smedhemsån, är också utpekad som Natura 2000-område (SE0310335) med avseende på naturtypen ävjestrandsjö. I bevarandeplanen anges att Mycklaflon har en artrik fisk- och bottenfauna och hyser Sveriges sydligaste rödingbestånd. Som hot nämns bland annat förändring av sjöns naturliga flödesregim (till exempel vattenuttag, reglering och vandringshinder). Mycklaflon är belägen ca 9 km nedströms Försjön.

I Försjön finns två fågelskyddsområden, på Duvön samt en ö vid Tällås. Inom fågelskyddsområdena råder tillträdesförbud mellan den 1 april - 1 augusti.

I närheten av Försjön finns tre naturreservat; Klinten, Skurugata och Kakelugnsmossen.

Vid Försjön och Smedhemsån gäller det generella strandskyddet.

I anslutning till de sydöstra delarna av Försjön, vid Movänta, finns ett vattenskyddsområde till skydd för Hults grundvattentäkt.

4.6 Enskilda intressen och kulturmiljö

Omgivningarna kring Försjön domineras av skog med inslag av jordbruksmark. Vid framför allt södra delarna av Försjön finns bebyggelse med såväl permanent- som fritidsboende. I närheten av Försjöns utlopp finns en camping.

Fiskevattnet i Försjön förvaltas av Movänta fiskevårdsområdesförening.

I vattensystemet nedströms Försjön finns verksamheter såsom reglering av sjöar, kraftverk och vattenuttag.

En översiktlig bedömning av kulturmiljövärden vid Försjöns utlopp har gjorts. Vid utloppet har det tidigare funnits en dammkonstruktion men anläggningen är sedan länge övergiven.

5. Ansökt verksamhet

5.1 Inledning

Det huvudsakliga syftet med aktuell ansökan är att säkerställa dricksvattenförsörjning i Eksjö samt att utföra anläggningar för att möjliggöra detta, innefattande anläggande av överfallsdamm, vattenintag, intagsledning och råvattenpumpstation. Därutöver anläggs en reservvattenledning till Hults vattenverk. Tekniska förhållanden samt ansökt verksamhet beskrivs närmare i den tekniska beskrivningen i Bilaga A och sammanfattas kort nedan. Ritningar av överfallsdammen finns i Bilaga A2.

Sökanden har som mål att genomföra vattenuttag utan att orsaka negativ omgivningspåverkan av betydelse. För att utreda vattenuttagets påverkan på vattenförhållanden i Försjön och nedströms belägna vattenförekomster har sökanden därför låtit ta fram en regleringsstudie samt regleringsstrategi, se Bilaga A1. I projektet har en oacceptabel omgivningspåverkan definierats som en försämring av klassningen av hydrologisk regim enligt vattenförvaltningen eller att nollflöde i Smedhemsån förekommer mer frekvent än vid nuvarande förhållanden. Genom utformning av överfallströskeln har verksamheten anpassats för att följa regleringsstrategin och därmed inte medföra negativ påverkan på vattenförhållandena.

För att genomföra projektet kommer en produktionsplats (bl.a. för att svetsa samman vattenledning) samt arbetsvägar att behöva anläggas. Dessa åtgärder omfattas inte av ansökan.

5.2 Vattenuttag

Befintligt vattenuttag från Norra Vixen och grundvattenuttag från Ränneslätt täcker idag det behov av råvatten som behövs för dricksvattenförsörjningen i Eksjö tätort. Syftet med ansökt vattenuttag är således inte att utöka det totala uttaget av råvatten, utan att genom ett kompletterande vattenuttag från Försjön kunna minska mängden vatten som tas ut från Norra Vixen och på så sätt minska negativ påverkan på vattensystemet Norra och Södra Vixen och Allmänningån. Vidare att i händelse av störningar ha en reservvattentäkt.

För att tydliggöra att det sammanlagda vattenuttaget från Norra Vixen och Försjön inte kommer att utökas jämfört med befintligt tillstånd, har sökanden föreslagit att ansökt tillstånd förenas med ett villkor som begränsar den totala mängden vatten, dvs från såväl Norra Vixen samt från Försjön, som får infiltreras till grundvattenmagasinet Ränneslätt. Enligt det föreslagna villkoret får den totala mängden vatten som infiltreras vid Eksjö vattenverk inte överstiga 40 l/s, vilket motsvarar den mängd som får infiltreras enligt befintligt tillstånd för Norra Vixen.

För att avlasta nuvarande vattentäkt i Norra Vixen kommer den nya vattentäkten i Försjön att användas som ett komplement. Av regleringsstudien framgår att ett kontinuerligt uttag från Försjön med upp till 16 l/s i medeltal kan ske utan oacceptabel omgivningspåverkan. Regleringsstudien visar även att det är möjligt att bortleda 25 l/s under en period om ca tre månader per år utan att det orsakar oacceptabel omgivningspåverkan.

Formulering av yrkanden samt föreslagna villkor syftar till att möjliggöra flexibilitet vid uttag av vatten. De föreslagna begränsningarna avseende vattenmängd och tidsbegränsning motsvarar modellerade scenarier i regleringsstudien och av beräkningar framgår att ansökt vattenuttag kan ske utan negativ påverkan på vattenförhållandena, även under torrår. Uttag upp till 25 l/s som medeltal bedöms endast behövas när det finns behov av en reservvattentäkt, till exempel när uttag från Norra Vixen inte kan ske.

Sökanden föreslår att tillsynsmyndigheten ska bemyndigas att meddela undantag från ovan angiven tidsbegränsning av reservvattenuttaget om det föreligger särskilda skäl. Det bedöms till exempel kunna bli aktuellt om behovet av dricksvatten inte kan tillgodoses på annat sätt eller om det bedöms kunna ske utan påtaglig negativ omgivningspåverkan.

5.3 Infiltration

Det vatten som leds bort från Försjön avses infiltreras vid befintliga anläggningar vid Eksjö vattenverk.

Enligt föreslaget villkor ska den sammanlagda mängden vatten som infiltreras vid Eksjö vattenverk inte överstiga den mängd som får infiltreras enligt nu gällande tillstånd. Med hänsyn till den kvantitativa begränsningen samt att vattnet från Försjön och Norra Vixen har liknande kvalitet, bedöms inte infiltrationen medföra ytterligare omgivningspåverkan jämfört med befintliga, redan tillståndsprövade, förhållanden.

5.4 Överfallsdamm

5.4.1 Anläggning

Sökanden avser att anlägga en överfallsdamm i Försjöns utlopp i syfte att möjliggöra ett uttag som inte har en oacceptabel omgivningspåverkan. Dammkonstruktionen har utformats för att följa den framtagna regleringsstrategin, se [Bilaga A1](#), och placeras där befintligt sjöutlopp har sin bestämmande sektion.

Överfallsdammen är en fast konstruktion med passiv reglering. Dammen har därmed ett fast avbördningssamband som styrs av vattennivåer i Försjön och som kommer att följa naturliga sjönivåvariationer. Regleringen medför att vatten magasineras i Försjön i högre utsträckning än idag, vilket innebär att vatten från perioder med hög tillrinning sparas till perioder med låg tillrinning.

Överfallsdammen kommer att vara ca 4 meter bred och ca 6 meter lång, innefattande upptrösklingen. Tröskeln består av en ca 0,3 m tjock tvärgående gjuten betongmur. Vid krönnivån (ca +216,5) kommer tröskeln ha en om fri bredd om ca 2 meter. Centralt i betongmuren utformas en djupfåra med bottenbredden 0,16 meter och en bottennivå om +216,2 meter, vilket motsvarar befintlig tröskelnivå. Slänterna vid betongmuren anpassas till omgivningen, ges en lutning om ca 1:2 och kläs med ett erosionsskydd av natursten. För att delvis täcka den gjutna muren placeras även natursten på uppströmssidan av muren. För att undvika att ett fall skapas nedströms betongmuren anläggs en ca upptröskling av betong och natursten. I upptrösklingen anläggs en djupfåra med en lutning om ca 2 %. Viss justering av den naturliga fåran kan behövas göras nedströms överfallsdammen för att undvika markant förändring av vattenhastigheten.

5.4.2 Utförande

Arbeten med överfallsdamm behöver utföras i torrhet. Under tiden för arbetenas utförande anläggs en fångdamm uppströms platsen för överfallsdammen och vatten som motsvarar den naturliga avbördningen från Försjön pumpas förbi arbetsplatsen till Smedhemsån. Vatten som samlas i arbetsområdet, från nederbörd eller inträngande grundvatten, läns hålls med pumpar och släpps till Smedhemsån.

Inledningsvis utförs schaktarbeten i botten och slänter där överfallsdammen ska anläggas. Betongmuren gjuts på plats och förankras i berg. Därefter utförs upptröskling och slänterna justeras.

Arbeten avses utföras under sommar eller höst, när det typiskt sett är låga vattenflöden. Tiden för att anlägga överfallsdamm bedöms uppgå till ca 2 månader. Efter att överfallsdammen anlagts följs stabilitet och funktion upp under ca 2 år och vid behov vidtas eventuella efterjusteringar för att säkerställa att önskad reglering uppnås.

5.5 Intagsanordning, intagsledning och pumpstation

5.5.1 Anläggningar

Råvattenintaget anläggs ca 250 meter från stranden nära Tällås vid den nordvästra delen av Försjön och placeras på ca 7-8 meters djup. Placeringen har valts med hänsyn till råvattenkvalitet och bottenförhållanden. Intagsanordningen består av en stående intagssil med spaltstorlek om ca 20 mm som träs på intagsledningen. Stag fästs mellan silen och fundamentet och silen utrustas med en lyftbygel för att förenkla framtida underhåll. Intagsanordningen förankras i botten och vatten leds i en bottenförlagd viktad intagsledning till pumpstationen.

En pumpstation anläggs på land nära vattenintaget. Råvatten från intagsledningen leds till pumpstationen, där det passerar ett rensgaller och/eller enklare filter innan det pumpas mot Eksjö. Pumpstationen kommer även inrymma en tryckstegringsstation för vatten som ska levereras till Hult.

5.5.2 Utförande

Intagsanordning och intagsledning bogseras ut till vald placering och förankras i botten.

Vid anläggande av råvattenpumpstation samt anslutande ledningar kommer schakt av jord och eventuellt berg krävas. Schakten för pumpstationen bedöms behöva vara ca 2-3 meter djup. Sannolikt behöver eventuell nederbörd och inläckande grundvatten länshållas från schakten.

Länsvatten kommer att avledas för översilning/infiltration på markytan innan avledning till Försjön. Vid behov kan länsvatten även genomgå särskild kontroll och avskiljning av partiklar. Vid behov vidtas åtgärder för att minimera inläckande grundvatten.

Arbeten med anläggande av intagsledning och råvattenpumpstation beräknas pågå i 3-6 månader.

5.6 Reservvattenledning

För att möjliggöra att uttag av råvatten från Försjön även kan användas som reservvatten för dricksvattenförsörjning i samhället Hult anläggs en ca 4 km lång reservvattenledning i Försjön mellan råvattenpumpstationen och Hults vattenverk i Movänta (vid sjöns sydöstra del). Reservvattenledningen anläggs delvis parallellt med intagsledningen och därefter på ett djup om ca 8 meter.

Reservvattenledning bogseras ut till vald placering och förankras i botten. Anläggande av reservvattenledning i Försjön bedöms pågå i ca 2-3 veckor.

6. Alternativredovisning

Inför de nu ansökta åtgärderna har flera olika alternativ utretts avseende val av vattentäkt, uttagsmängd och reglering.

Övervägda alternativ samt nollalternativ till ansökta åtgärder redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen i [Bilaga B, avsnitt 4](#). Försjön bedöms vara en lämplig dricksvattentäkt med hänsyn till geografiskt läge, vattenkvalitet och kostnader för att utföra nödvändiga anläggningar. Vidare bedöms det vara lämpligt att använda Försjön som komplement- och reservvattentäkt då sjön tillhör en annan gren av Emån än befintligt vattentäkt i Norra Vixen, vilket ger redundans. Sökanden har även övervägt möjligheten att använda Försjön som vattentäkt utan att anlägga en

överfallsdamm för reglering, men avfärdat detta alternativ då det riskerar medföra negativ påverkan på vattenförhållanden i Försjön och Smedhemsån.

Om ansökt verksamhet inte kommer till stånd kommer det inte finnas möjlighet att avlasta befintligt vattenuttag från Norra Vixen, vilket medför risk för att det vid framtida torrperioder återigen finns behov att frångå villkor om minimitappning för att tillgodose behovet av dricksvatten, vilket kan medföra negativ påverkan på Allmäningsån. Vidare skulle fortsatt avsaknad av reservvattentäkt medföra större sårbarhet för dricksvattenförsörjningen i Eksjö.

Sammantaget bedöms ansökt verksamhet vara ett lämpligt och rimligt sätt att tillgodose behovet av dricksvatten utan att medföra negativ påverkan på motstående intressen.

7. Samråd

Sökanden har genomfört ett avgränsningssamråd under hösten 2024. En samrådsredogörelse finns i [Bilaga B1](#), innefattande samrådsunderlag, annons, utskick, protokoll från möte samt sammanställning inkomna yttranden.

Information om samråd har skickats till berörda myndigheter och organisationer, till ägare av vatten och strandfastigheter vid Försjön samt nedströms belägna vattendrag och sjöar till och med sjön Mycklaflon. Information om samråd har även skickats till innehavare av tillståndgiven verksamhet nedströms Försjön som möjligen skulle kunna påverkas av planerad verksamhet samt fiskevårdsföreningar. Därutöver har samrådet kungjorts i tidningarna Smålandstidningen och Vimmerby Tidning.

Ett samrådsmöte med länsstyrelsen genomfördes den 7 oktober 2024.

8. Miljökonsekvenser

8.1 Inledning

I miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs omgivningspåverkan från ansökta åtgärder och bedömningarna sammanfattas kort nedan.

Sökanden har låtit utföra en regleringsstudie för att utreda planerad verksamhets påverkan på vattenförhållanden i Försjön samt nedströms Försjön, se [Bilaga A1](#). Sökanden har även tagit fram modeller av hur ansökt reglering kan påverka Försjöns utbredning, se [Bilaga 1 till Bilaga A1](#). Under hösten 2024 inventerades de områden som kan påverkas av planerade arbeten, se [Bilaga B2](#).

Ansökt vattenuttag bedöms främst medföra påverkan på vattenförhållanden. För att minska denna påverkan har överfallsdammen anpassats för att naturliga sjönivåvariationer ska bibehållas samt för att undvika att vattenuttaget leder till en ökad frekvens eller längd av perioder med nollflöde ur Försjön. Överfallsdammen konstrueras med djupfåra och upptröskling för att möjliggöra goda förutsättningar för konnektivitet. Sammantaget bedöms planerad verksamhets påverkan på vattenförhållanden bli begränsad.

Det finns inga kända föroreningskällor i eller i anslutning till arbetsområdena och planerade åtgärder bedöms därför inte medföra någon risk för spridning av föroreningar.

Under tiden då arbeten utförs kommer åtgärderna medföra vissa störningar för omgivningen, genom att mark ianspråk tas, vegetation påverkas, buller m.m. Sådan påverkan är temporär och berör endast begränsade geografiska områden. Sammantaget bedöms negativ omgivningspåverkan främst uppstå under till tiden då arbeten utförs.

8.2 Skyddsåtgärder

Miljökonsekvenserna av ansökt vattenuttag beror på främst på vattenuttaget från Försjön. Sökanden har begränsat ansökan till att avse ett vattenuttag som enligt regleringsstudien inte medför negativ omgivningspåverkan, inte heller under torrår. Därutöver är den viktigaste åtgärden för att minimera negativa miljökonsekvenser anpassningen av överfallsdammen samt tillhörande regleringsstrategi. Genom att konstruera överfallsdammen som ett fast utskov bibehålls fortsatt naturlig sjönivåvariation i Försjön. För att undvika att den planerade överfallsdammen i Försjöns utlopp ska utgöra ett vandringshinder anläggs upptröskling samt djupfåra.

För att begränsa störningar under tiden för arbetenas utförande föreslås ett antal villkor och skyddsåtgärder, bland annat för utförande av arbeten i vatten som kan orsaka grumling och hantering av länsvatten. Med anledning av att naturvärden vid Försjöns utlopp främst är kopplade till äldre träd, har sökanden åtagit sig att helt undvika att ta ner skyddsvärda träd, samt i största möjliga mån undvika att ta ner andra träd.

Ett kontrollprogram kommer att tas fram och ges in till tillsynsmyndigheten före arbeten påbörjas.

8.3 Påverkan på vattenförhållanden

8.3.1 Försjön

Eftersom överfallsdammen konstrueras som ett en fast konstruktion bibehålls fortsatt naturlig sjönivåvariation i Försjön, vilket minimerar negativ miljöpåverkan på strandområden mm. Den planerade djupfåran och upptrösklingen utformas för att förhindra att dammen blir ett vandringshinder mellan Smedshemsån och Försjön.

Utformningen av överfallsdammen som förbättrar möjligheten till magasinering medför att medelvattenståndet (MW) i Försjön höjs med ca 5 cm och medelhögvattennivån (MHW) höjs med ca 4 cm. En sådan förändring av vattenståndet ligger dock inom naturliga och historiska variationer av Försjöns sjönivåer. Förväntat högsta högvatten (HHW) beräknas höjas med ca 4 cm jämfört med befintliga förhållanden.

Försjöns stränder är generellt branta och därmed påverkas sjöns ytutbredning endast marginellt av ett något högre vattenstånd. Analys av regleringsstrategin samt höjddata visar att den ytterligare yta som kommer att täckas av vatten kommer att vara mycket begränsad, totalt ca 1,05 hektar vid medelvattenstånd, motsvarande ca 0,4 % av sjöns befintliga yta. De områden som kan påverkas är framförallt låglänta myr- och mossmarker.

8.3.2 Smedshemsån

Det ansökta vattenuttaget medför att medelvattenföringen i Smedshemsån minskar med ca 9 % vid uttag om 12,5 l/s som årsmedelvärde och ca 11 % vid uttag om ca 16 l/s som årsmedelvärde. Den ansökta regleringsstrategin medför att antalet dagar med nollflöde ur Försjön inte ökar jämfört med befintliga förhållanden, vilket därmed inte medför någon försämring av

vattenförhållandena i Smedshemsån. Vid uttag om ca 12,5 l/s förväntas antalet tillfällen med nollflöde från Försjön minska med den ansökta regleringsstrategin.

8.3.3 Vattenmiljöer nedströms Smedshemsån

Det ansökta vattenuttaget kommer i viss mån påverka nedströms liggande sjöar och vattendrag. Vattenuttaget medför att medelvattenföringen vid inflödet till Skedesjön minskar med 8 % vid uttag om 12,5 l/s som årsmedelvärde och med ca 10 % vid vattenuttag med 16 l/s som årsmedelvärde. Sammantaget bedöms ansökt vattenuttag endast medföra en liten påverkan på den totala vattenföringen för vattensystemet nedströms Smedshemsån.

I regleringsstudien har påverkan på hydrologisk regim (enligt vattenförvaltningens metodik) analyserats. Resultaten visar att samtliga parametrar bibehålls inom hög status för sjöarna Mycklaflon och Skedesjön samt i vattendraget nedströms Mycklaflon. Detta indikerar att vattenuttaget ur Försjön utgör en mycket liten påverkan på den naturliga flödesregimen i sjöar och vattendrag nedströms Smedshemsån. På grund av Skedesjöns och Mycklaflons stora utjämnande volymer, bedöms all påverkan på hydrologisk regim släckas ut i vattendrag och sjöar nedströms Mycklaflon.

Renat avloppsvatten från Eksjö avleds idag till Eksjöån som senare via sjön Solgen och Solgenån rinner samman med Emån vid Holsbybrunn. Då Emån och vatten från Försjön rinner samman vid Järnforsen innebär ansökta åtgärder att ingen påverkan sker på vattenbalansen nedströms Järnforsen.

8.3.4 Soåsen, Södra Vixen, Norra Vixen och Allmäningsån

Vattensystemen Södra Vixen, Norra Vixen och Allmäningsån påverkas av befintligt vattenuttag från Norra Vixen. Ansökt verksamhet med ett kompletterande vattenuttag ur Försjön bedöms kunna avlasta vattenuttaget ur sjön Norra Vixen och därmed medföra positiva konsekvenser för Södra Vixen, Norra Vixen och Allmäningsån.

Vattnet från Försjön bedöms ha liknande kvalitet som vatten från Norra Vixen, vilket idag används för infiltrering till grundvattenmagasinet vid Eksjö vattenverk. Med anledning av att nu aktuell ansökan avser kompletterande vattenuttag och med hänsyn till föreslaget villkor om att den sammanlagda mängden vatten som infiltreras inte ska överstiga 40 l/s, kommer inte ansökt verksamhet påverka mängden vatten som infiltreras grundvattenmagasinet.

8.4 Naturmiljön

8.4.1 Försjöns utlopp och överfallsdamm

Anläggandet av överfallsdammen medför att delar av själva utloppet ur sjön omvandlas till ett fast betongutskov genom grundläggning och gjutning. Under anläggandet kommer något enstaka träd också att behöva tas ner. Block och stenar behöver tas bort i området för grundläggning och gjutning av själva överfallsdammen.

Eftersom de höga naturmiljövärdena kring utloppet är knutna till äldre träd ska sökanden undvika att ta ner skyddsvärda träd, samt i största möjliga mån undvika att ta ner andra träd. Planerad verksamhet bedöms dock kunna medföra viss negativ påverkan på träd, markvegetation och flytt av stenar och block. Påverkan är främst temporär och bedöms vara begränsad.

8.4.2 Intagsledning och pumpstation

Anläggandet av intagsledning och råvattenpumpstation innefattar nedgrävning av ledning och lokala schakt och tillfällig grundvattenbortledning vid råvattenpumpstationen.

Med hänsyn till schaktens omfattning, att jorden utgörs av morän och närheten till Försjön bedöms den tillfälliga påverkan på grundvattennivåer under arbetenas utförande bli begränsad. Vid behov kan spont användas för att minska mängden inträngande vatten.

De planerade anläggningsarbetena kommer endast tillfälligt påverka relativt små ytor och bedöms inte långsiktigt påverka områdets fortsatta användning. Med fortsatt användning som ängs- och betesmark bedöms också värdefulla svampar och ängs- och betesmarksväxter med tillhörande insektsfauna kunna återetablera sig på de tillfälligt påverkade ytorna för ledningsdragningen. Sammantaget bedöms påverkan främst vara temporär och begränsad.

8.5 Skyddade områden

8.5.1 Natura 2000-områden

Ansökt verksamhet kommer att bedrivas i och i anslutning till Natura 2000-området Försjön. Med anledning av att åtgärder som kan orsaka viss negativ påverkan kommer att utföras inom Natura 2000-området Försjön har sökanden valt att ansöka om Natura 2000-tillstånd.

Under anläggningsskedet finns risk för en negativ påverkan på vattenmiljön främst genom spridning av grumlande material. Arbetena kommer utföras under en kortare period och inte mellan 1 april och 30 juni, vilket är den mest känsliga perioden för biologisk aktivitet. För att minska negativ påverkan ska siltgardin användas vid arbeten med råvattenpumpstation och landanslutningar.

För att inte vattenuttaget ska medföra negativ påverkan har överfallsdammen utformats för att bibehålla naturliga sjönivåvariationer, konnektivitet och bidra till magasinering av vatten i Försjön. Med hänsyn till planerade försiktighetsåtgärder bedöms inte ansökt verksamhet medföra någon betydande skada på de livsmiljöer eller arter som avses skyddas.

Av alternativredovisningen framgår att det saknas lämpligare alternativ för att tillgodose behov av komplement- och reservvattentäkt för att säkerställa dricksvattenförsörjningen i Eksjö. Med hänsyn till anpassningen av verksamheten samt planerade försiktighetsåtgärder bedöms inte ansökt verksamhet medföra någon skada på miljövärden som behöver kompenseras.

Sammantaget bedöms det finnas förutsättningar att meddela tillstånd till ansökt verksamhet.

Sökanden har även utrett planerad verksamhets påverkan på vattendrag nedströms Försjön. Av regleringsstudien framgår att ansökt verksamhets påverkan på hydrologisk regim (enligt vattenförvaltningens metodik) inte kommer att försämra statusen för någon av parametrarna vattennivåvariation och flödets förändringstakt i Mycklaflon. Detta indikerar att vattenuttaget ur Försjön utgör en mycket liten påverkan på sjön Mycklaflons naturliga flödesregim. Verksamhetens påverkan på Mycklaflon bedöms bli marginell, vilket är skälet att ansökan inte omfattar tillstånd enligt 7 kap. 28 § miljöbalken för påverkan på Natura 2000-området Mycklaflon.

8.6 Övriga områdesskydd

Ansökt verksamhet bedöms inte ge noterbara effekter på miljön i de områden som utpekats som riksintresse eftersom effekterna bedöms begränsa sig till lokal påverkan där åtgärder utförs samt viss påverkan på vattenförhållanden i För sjön och Smedshemsån.

Inga åtgärder avses utföras inom fågelskyddsområdena. Planerade åtgärder bedöms inte medföra negativ påverkan på övriga särskilt skyddade områden.

Planerade åtgärder medför en viss påverkan på livsvillkor för djur och växter vid de platser där åtgärder utförs. Vidare kan allemansrättslig tillgänglighet temporärt begränsas vid arbetsområdena. Påverkan är främst temporär och långsiktigt bedöms inte ansökta åtgärder medföra någon negativ påverkan på strandskyddets syften.

Sammantaget bedöms planerade åtgärder vara förenliga med aktuella områdesskydd.

8.7 Verksamheter och enskilda intressen

Ansökt reglering medför viss förändring av vattenståndet i För sjön. De förväntade vattennivåerna ligger dock i huvudsak inom intervallet för befintliga sjönivåvariationer. Med hänsyn till detta samt topografi och befintlig markanvändning bedöms inte verksamheten medföra påverkan på enskilda intressen eller på förutsättningar för vattenuttag vid Hults vattentäkt att påverkas i någon större grad.

Under utförandeskedet kommer planerade åtgärder medföra visst buller. Arbetena kommer endast att utföras under en begränsad tidsperiod och för att minimera störningar för närboende har sökanden åtagit sig att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från byggplatser (NFS 2004:15) innehållas.

Eftersom ansökt verksamhet endast medför en marginell reducering av vattenflödet nedströms Mycklaflon och påverkan helt utsläcks vid Järnforsen, bedöms inte verksamheten medföra någon påverkan av betydelse för nedströms belägna verksamheter, såsom kraftverk, regleringar eller vattenuttag.

9. Miljökvalitetsnormer för vatten

9.1 Inledning

En utförligare beskrivning av miljökvalitetsnormer för vatten och ansökt verksamhets påverkan på dessa finns i miljökonsekvensbeskrivningen, [Bilaga B](#).

Vattenförekomsterna För sjön (WA98997999; SE639260-145910) och Smedshemsån (WA77303144; SE639122-145959) bedöms kunna påverkas av ansökta åtgärder. Baserat på resultat från regleringsstudien bedöms inte ansökt verksamhet medföra någon särskild påverkan på nedströms belägna vattenförekomster.

Med anledning av att det bortledda vattnet ska infiltreras i grundvattenförekomsten Soåsen, redovisas även denna vattenförekomst samt verksamhetens påverkan på denna.

9.2 Klassificering och normsättning

Försjön

Försjön är klassificerad som en naturlig sjö. Försjön uppnår enligt statusklassningen god ekologisk status och beslutad miljö kvalitetsnorm är god ekologisk status. Tillförlitligheten för statusen bedöms vara medel. Försjön uppnår inte god kemisk status på grund av generellt överskridande av kvicksilver och bromerad difenyleter.

Smedshemsån

Smedshemsån är klassificerad som ett naturligt vattendrag. Vattenförekomsten uppnår enligt statusklassningen måttlig ekologisk status på grund av vandringshinder, morfologiska förändringar, flödesförändringar och övergödning och beslutad miljö kvalitetsnorm är god ekologisk status år 2033. För de fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna är parametern Näringsämnen klassad till dålig status på grund av höga halter totalfosfor och parametern Diklofenak klassad till måttlig status på grund av förorening av läkemedel. Efter att klassningen utförts har åtgärder vidtagits vid Hults reningsverk för att minska halterna, vilket bedöms medfört att parametern näringsämnen förbättrats från dålig till otillfredsställande. Vidare konstateras att klassningen av diklofenak är osäker då den bygger på enstaka observationer. Smedshemsån uppnår inte god kemisk status på grund av generellt överskridande av kvicksilver och bromerad difenyleter.

Soåsen, Eksjö V

Soåsen, Eksjö V (WA28959210; SE639416-144848) är ett grundvattenmagasin av typen sand- och grusförekomst, porakvifer från geologisk tidsperiod kvartär. Grundvattenförekomsten har enligt statusklassningen god kemisk och kvantitativ grundvattenstatus och miljö kvalitetsnormen är god kemisk och kvantitativ status.

9.3 Påverkan på miljö kvalitetsnormerna

Ansökt verksamhet bedöms främst beröra de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna och parametrarna för vattenförekomsten Försjön och Smedshemsån. Ansökt verksamhet påverkar inte den kemiska statusen i någon av vattenförekomsterna.

Försjön

Genom att ansökt utformning av överfallsdammen inkluderar en upptröskling och en djupfåra som tillåter konnektivitet, bedöms ansökt verksamhet inte påverka någon av de ekologiska kvalitetsfaktorerna eller ingående parametrar. Ansökt verksamhet bedöms inte påverka någon av de fysikalisk-kemiska kvalitetsfaktorerna eller ingående parametrar. Genom att överfallsdammen konstrueras med ramp och djupfåra bedöms inte parametern längsgående konnektivitet påverkas och med hänsyn till den ansökta regleringen bedöms inte parametrar inom kvalitetsfaktorerna konnektivitet, hydrologisk regim eller morfologiskt tillstånd försämrats över någon klassgräns.

Sammantaget bedöms inte ansökta åtgärder medföra någon otillåten försämring. Då god ekologisk status redan uppnås och ansökt verksamhet inte medför någon försämring, bedöms inte ansökt verksamhet äventyra uppnåendet av miljö kvalitetsnormen.

Smedshemsån

Genom att ansökt utformning av överfallsdammen inkluderar en bottenfåra som tillåter konnektivitet, bedöms ansökt verksamhet inte påverka någon av de ekologiska kvalitetsfaktorerna eller ingående parametrar. Regleringsstudien analyserar ansökt verksamhets påverkan på parametrar inom hydrologisk regim för Forsjön och Smedshemsån med metodik enligt vattenförvaltningen. Med ansökt vattenuttag och reglering bedöms god status för flödets förändringstakt i Smedshemsån bibehållas.

Planerade åtgärder medför påverkan på vattenföringen i Smedshemsån, vilket kan påverka spädnings av fosfor och diklofenak. Med hänsyn till tidigare åtgärder som förbättrat rening vid Hults reningsverk bedöms inte planerad verksamhet medföra någon otillåten försämring. Planerad verksamhet medför viss påverkan på utspädningen av diklofenak, men med hänsyn till förändringens art och omfattning bedöms det inte vara fråga om en otillåten försämring. Vidare innebär ansökt verksamhet, i och med att tillfällena med nolltappning minskar, att tillfällena med särskilt höga koncentrationer av förorenande ämnen minskar.

Ansökt verksamhet bedöms inte påverka konnektivitet eller morfologiskt tillstånd. Verksamheten kan medföra en försämring av parametern volymavvikelse i vattendrag från hög till god. Detta påverkar dock inte kvalitetsfaktorn hydrologisk regim och således bedöms det inte vara en otillåten försämring. Sammantaget bedöms inte ansökt verksamhet medföra någon otillåten försämring i Smedshemsån. Verksamheten bedöms inte heller påverka förutsättningarna att nå beslutad miljökvalitetsnorm.

Soåsen, Eksjö V

Ansökt verksamhet innebär ingen förändring av mängden vatten som infiltreras i grundvattenförekomsten. Verksamheten innebär dock att råvatten med annat ursprung kommer att användas för infiltration. Med anledning av att vattenkvaliteten från Forsjön är lik den från Norra Vixen, bedöms inte ansökt verksamhet påverka grundvattenförekomsten kvantitativt eller kvalitativt, och därmed inte medföra någon otillåten försämring.

10. Särskilt för vattenverksamhet

10.1 Fastighetsförhållanden och rådighet

En fastighetskarta bifogas ansökan, se [Bilaga D1](#).

För att bedriva vattenverksamhet krävs rådighet över berört vattenområde. Den som vill bedriva vattenverksamhet som behövs för vattentäkt för allmän vattenförsörjning har enligt 2 kap. 4 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser för vattenverksamhet (LSV) den erforderliga vattenrättsliga rådigheten för verksamheten. Ansökta åtgärder syftar till att tillgodose allmän vattenförsörjning och sökanden har därmed erforderlig vattenrättslig rådighet.

Utöver vattenrättslig rådighet krävs även förfoganderätt, d.v.s. civilrättslig åtkomst, till de områden som berörs av vattenverksamheten. Detta kan åstadkommas genom särskilda avtal med berörda fastighetsägare eller genom beslut om rätt att ianspråkta mark med stöd av tvångsrätt enligt 28 kap. 10 § miljöbalken.

Överfallsdammen anläggs på fastigheterna Eksjö Movänta 1:1 och Eksjö Movänta 1:6. Råvattenpumpstationen och intagsstationen anläggs på fastigheten Eksjö Tällås 1:2. Reservvatten-

ledningen från pumpstationen till Hult anläggs på fastigheterna Eksjö Tällås 1:2, Eksjö Hults Sandvik 1:6, Eksjö Ågersgöl 1:6, Eksjö Bogård 6:7, samfälligheten Eksjö Brunefall S:4, samt Eksjö Brunefall 1:1, Eksjö Björnshult 1:5 och Eksjö Brunefall 1:10.

Sökanden har träffat avtal med ägarna till de fastigheter som berörs, se [Bilaga D3](#).

10.2 Enskilda sakägare och övriga fastighetsägare

En ansökan om tillstånd till vattenverksamhet ska enligt 22 kap. 1 § 2 st 1 p miljöbalken innehålla en förteckning över de fastigheter som tas i anspråk för vattenverksamheten med uppgift om ägare och berörda innehavare av särskild rätt till fastigheterna. Vilka fastigheter som ska anses berörda av en vattenverksamhet framgår av 9 kap. 2 § LSV.

Som sakägare i vattenmål anses i första hand de fastighetsägare eller nyttjanderättshavare som direkt berörs av vattenverksamheten genom att mark eller vatten inom aktuell fastighet tas i anspråk för verksamheten eller som orsakas skada av verksamheten.

Sökanden bedömer att de fastigheter där åtgärder ska utföras och anläggningar placeras är att betrakta som särskilt berörda av ansökt vattenverksamhet och således är att anse som vattenrättsliga sakägare. Fastigheterna samt fastighetsägare redovisas i tabell 1 i [Bilaga D2](#).

Med hänsyn till att verksamhetens påverkan på vattennivåer i Försjön huvudsakligen sker inom ramen för naturliga nivåvariationer och med hänsyn till omgivande topografi och markanvändning, anser inte sökanden att fastigheter som har vatten i Försjön eller strandfastigheter kommer att skadas av ansökt verksamhet och sökanden anser därför inte att fastighetsägarna ska anses vara vattenrättsliga sakägare. Sökanden har dock upplysningsvis sammanställt de fastigheter som är belägna i och vid Försjön samt fastighetsägare i tabell 2 i [Bilaga D2](#) och har inget att erinra mot att mark- och miljödomstolen kommunicerar ansökan även med dessa fastighetsägare, även om de enligt sökandens uppfattning såvitt nu kan bedömas inte intar ställning som vattenrättsliga sakägare.

Sökanden har låtit genomföra en fastighetsutredning för att utreda fastighetsförhållandena i Försjön, se [Bilaga D5](#).

10.3 Ersättningsfrågor

Sökanden har träffat avtal med ägare till de fastigheter där åtgärder ska bedrivas och kommit överens om ersättning för intrånget. Ansökt verksamhet bedöms inte medföra någon ytterligare ersättningsgill skada på allmänna eller enskilda intressen.

10.4 Tid för utförande av arbeten

Planerade åtgärder bedöms kunna utföras inom 5 år från att tillstånd meddelas. Efter åtgärderna har utförts kan överfallsdammens funktion behöva följas upp och vid behov mindre justeringar göras. Med anledning av detta samt för att ha marginal för detaljprojektering, upphandling samt utförande av ansökta arbeten föreslår sökanden att tiden för utförande av ansökta arbeten bestäms till 7 år.

10.5 Oförutsedd skada

Ansökt verksamhet samt förväntad omgivningspåverkan är väl utredd. Med anledning av detta föreslår sökanden att tiden inom vilken anmälan om anspråk på ersättning för oförutsedd skada ska bestämmas till fem år från dagen för arbetstidens utgång.

11. Tillåtlighetsbedömning

Nedan följer en beskrivning av hur sökanden avser iakttä miljöbalkens allmänna hänsynsregler i 2 kap. miljöbalken, se även Bilaga B, avsnitt 9.2.

Sökanden bedriver redan motsvarande verksamheter och har således god kunskap och erfarenhet av ansökt verksamhet inom organisationen. Sökanden har utrett och övervägt alternativa sätt att tillgodose behovet av dricksvattenförsörjning. Den nu ansökta verksamheten bedöms vara väl lokaliserad och lämplig med hänsyn till syftet med åtgärden och utan att medföra olägenheter för människors hälsa eller miljö. Sökanden har med stöd av konsulter utfört utredningar av berört område och ansökt verksamhets påverkan på vattenförhållanden. För att undvika och minimera negativ omgivningspåverkan har sökanden anpassat verksamheten, föreslagit villkor och åtagit sig att utföra ändamålsenliga och rimliga försiktighetsåtgärder. Sammantaget bedöms ansökt verksamhet vara förenlig med de allmänna hänsynsreglerna.

12. Övrigt

12.1 Prövningsavgift

Avgiften för prövning av ansökan om bortledning av ytvatten ska bestå av en grundavgift och en tilläggsavgift (3 kap. 2, 4 och 5 §§ förordning (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken).

Kostnader för att genomföra ansökta åtgärder och uppföra de anläggningar som behövs för sökt verksamhet bedöms uppgå till ca 12 000 000 kronor. Grundavgiften för prövning bör därför bestämmas till 70 000 kronor. Ansökan avser bortledning av maximalt 470 000 m³ vatten per år. Tilläggsavgiften bör därför bestämmas till 47 000 kronor. Den totala prövningsavgiften bör således uppgå till 117 000 kronor.

12.2 Tillgång till ansökan

Ansökan med underbilagor finns tillgänglig på Eksjö Energi AB:s hemsida: www.eksjoenergi.se

Eksjö Energi kommer även att hålla ansökan tillgänglig i receptionen på Eksjö Energis kontor:
Telegatan 8, 575 36 Eksjö.

Stockholm den 15 maj 2025

Eksjö Energi AB, genom

Agnes Larfeldt

Advokat

+ 46 (0)70 388 38 22

agnes@agnesadvokater.se

Klara Thorén

Bitr. jurist

+ 46 (0)70 388 38 73

klara@agnesadvokater.se

